

Hasan Tahsin'in bütün hayatı vatani için mücadeleyle geçmiştir. Jön Türk hareketinin en önemli uzantısı olan İttihat ve Terakki kaynaşmasına çok genç yaşlarında katılmış, Paris'te Sorbon Üniversitesindeyken Trablusgarp'i işgal eden İtalya'yı protesto için Mısırlı öğrenci lideri Şeyh Dayef ile mitingler düzenlemiştir. İsviçre'de Neuchotel'de seyrettiği filmde Türklüğe hakaret edildiğini görünce perdeye kurşunlar sıkan, bütün

Balkanları Türkler aleyhine kışkırtmaya çalışan İngiliz Entelijans Servisinin elemanlarından Boxton Kardeşler'i Bukreş'te vuran, mütareke döneminde Ege içlerine silâh kaçırmayı organize eden hep aynı Hasan Tahsin'dir. Yurtseverliğinin yanı sıra Osmanlı Devleti sınırları içinde ezilen halk yığınlarının sorunlarına cesurca eğilen bu devrimci, Kemalist Devrim'in temel taşlarından biridir.

Hasan Tahsin ve «İlk Kurşun»

14 MAYIS 1919'da, İzmirliiler yaşlı gözlerle çok önemli bir beyannamayı okuyorlardı: "...Ey bedbaht Türk! Yunan hakimiyetini kabule taraftar mısın? Artık kendini göster. Tekmil kardeşlerin Maşatlık Meydanındadır. Oraya yüzbinlerle toplan.. Orada zengin, yoksul, bilgin, cahil yok. Fakat Yunan egemenliğini istemeyen bir mutlak çoğunluk var. Geri kalma!.. Binlerle, yüzbinlerle Maşatlık'a koş. Ve Millî Kurul'un buyruğuna uy..."

İzmir'i, Yunanlılara teslim etmek istemeyen Türklerin kurduğu "Redd-i İlhak Heyet-i Milliyesi" isimli cemiyetin dağıttığı bu bildiri-lerin sonucu, 14 Mayıs 15 Mayıs'a bağlayan gece binlerce İzmirli, deniz kıyısından hafif meyille yükselen Maşatlık'a (eski Musevi mezarlığı) toplanmıştı. Körfezdeki İngiliz, Fransız, Amerikan, İtalyan ve biraz gerilerde Yunan zırlıların ışıldıkları arada bir kalabalığın üzerinde geziyordu. Yamacın kıyısına kurulan kürsüden birçok kişi kalabalığa hitap etmeye başladılar. Başta Belediye Reisi Hacı Hasan Paşa olmak üzere birçok hatipler halkı uyuşturucu ve işgale boyun eğdirici konuşmalar yaptılar. Yalnız, Hukuk-u Beşer Gazetesi Başyazarı Hasan Tahsin başta olmak üzere bir avuç yurtsever, halkı direnmeye çağırıyordu.

Hasan Tahsin, konuşmasında Türk tarihinin ve kahramanlığının kısaca özetini yaptıktan sonra, Paris Barış Konferansı kararlarını şiddetle eleştirecek, Türklerin esir olamayacaklarını, hele asırlarca hakimiyetleri altında tuttukları bir ulusun işgalini hiç kabul edemeyeceklerini belirtti. Sonunda, akşamdan beri gözünü kırpmadan bekleyen yurtsever halkın gözlerinden ilham alıp, tıpkı bir müddet önce gazetesi Hukuk-u Beşer'de yazdığı gibi, Körfezdeki düşman zırlılarına doğru haykırdı: "...Burayı Yunan'a vermeyeceğiz. Vermek isteyen kuvvetle paylaşacak kozumuz var. Hattâ süngülerimiz, silâhlarımız olmasa bile... Asi ruhumuzla, çok kanlarımızla, hararetle vicdanlarımızla, sökülme-ye dişlerimizle bu melekete, namusumuzu, gururumuzu, ailelerimizin, yavrularımızın, kadınlarımızın iffet-i hayatîyetlerini kurtaracak, muhafaza edeceğiz..."

Aynı Hasan Tahsin, 15 Mayıs 1919 günü büyük bir törenle İzmir'i işgale başlayan Yunan sürülerine karşı ilk kurşunu atan bağımsızlık savaşçısıydı. İlk anda üç efşon askeri öldürmüştü ve düşmanı kaçırtmıştı. Hasan Tahsin, İzmir'de emperyalizme karşı vatanını müdafaa fikri ile harekete geçen ve düşmana yiğitçe saldıran ilk Türktü. Fakat o anda ne yazık ki, etrafında bir avuç yurtseverden başka kimse yoktu. Bu sebepten geriye dönen Yunan askerleri tarafından şehit edildi.

Hasan Tahsin'in, Kordonboyu'na akan kanı kurumaya yüzütutarken Ziya Gökalp; sürgüne gönderildiği Malta Adasından gözyaşları içinde haykırıyordu: "Ağla çoban ağla, ovan kalmadı, İnle bülbül inle, yuvan kalmadı..."

Oysa, ne çoban, ne de bülbül

YAZAN:

Yaşar AKSOY

[Yüksek Mühendis]

bül esir olamazdı ve olamayacaktı. Türk Ulusal Kurtuluş Savaşı, Hasan Tahsin'in ilk kurşunları ile başlayacaktı. İlk başarılı direnmelerin yapıldığı Urla, Alaşehir, Denizli, Aydın'daki bağımsızlık savaşçıları Hasan Tahsin'in açtığı yoldan gidenlerdir. Bir yandan Yunan ordusu ilerlemekte, öte yandan Ege bir volkan gibi kaynamaya başlamaktaydı.

Ovası kalmayan çoban ile, yuvası yıkılan bülbül silâha sarılmışlardı. Birkaç yürekli subayın olağanüstü gayretleri ile toparlanan cılız askerî birlikler, dağlardan inen kanun kaçağı zeybekler ile "Yunana karşı savaş" ülküsünde bütünleşiyorlardı. Yeni bir savaşçı milis teşkilâtı, yani "Kuvay-ı Milliye" doğmaktaydı. Bu tarihî gelişimin fitilini ateşleyen ilk kurşun, aynı zamanda "Emperyalizme karşı mazlum uluslar" dâ-

vâsının dönüm noktasıdır.

Hasan Tahsin'in bütün hayatı vatani için mücadeleyle geçmiştir. Jön Türk hareketinin en önemli uzantısı olan İttihat ve Terakki kaynaşmasına çok genç yaşlarda katılan, Paris'te Sorbon Üniversitesinde iken Trablusgarp'i işgal eden İtalya'yı protesto için Mısırlı öğrenci lideri Şeyh Dayef ile mitingler düzenleyen, İsviçre'de Neuchotel'de seyrettiği filmde Türklüğe hakaret edildiğini görünce perdeye kurşunlar sıkip, sinemayı allak bullak eden, bütün Balkanları Türkler aleyhinde kışkırtmaya çalışan İngiliz Entelijans Servisinin gözde elemanları "Boxton Kardeşler"i, Bukreş'te vuran, mütareke döneminde Ege içlerine silâh kaçırmayı organize eden hep aynı Hasan Tahsin'dir.

Hasan Tahsin'in en yakın arkadaşı Em. Tümgül. Mazlum Boysan, bir konu-

mada bu büyük yurtseveri şöyle anlatmıştır:

"...Biz, İbrahim Temo ve İshak Sukûti ile beraber Askerî Tıbbiye'de ilk hürriyetçi akımı başlatanlardanız. Hasan Tahsin ise bizden 5-6 yaş küçüktü. Onunla hürriyet mücadelelerinden tanıştık. Kendi aramızda Bedros parolası ile andığımız Abdülhamit'e karşı yapılan hürriyet mücadelesinde, Hasan Tahsin bize imrenirdi. Meşrutiyetten sonra Paris'te Lüksemburg Parkında karşılaştık. Sarmaş dolaş olmuştuk. O, İttihat - Terakki bursu ile Sorbon'a, ben ise Valdö Graz Askerî Tıp Akademisine gelmiştik. Beraberce Monj sokağı, 51 numaralı apartmanın bir dairesine yerleştik. Hasan Tahsin burcu burcu vatanseverlik kokardı. Bana hitaben, Tanrı bi gün bana da sizlere bahşettiği gibi vatan için mücadele fırsatı versin diye dua ederdi. İnkılâpçı ve halkçı bir insandı. Toplumun fakir tabakalarının dâvâları ile yakından ilgilenirdi. Merhametliydi. Sakindi. Ama millî meselelerde bir volkan gibi indifa ederdi..."

GERÇEK DEVRİMCI

Hasan Tahsin'in en önemli yanlarından biri de ateşli bir devrimci olmasıydı. Onun 1918 - 1919'larda yazdığı birçok makale günümüzdeki birçok toplumsal sorunlarımıza ışık tutacak niteliktedir. Hukuk-u Beşer gazetesinde, 22 Mart 1919'da yazdığı "Alt Tabaka" isimli yazısında aynen şunları söylüyor:

"...Bizde en ziyade düşünülecek bir sınıf varsa, o da şüphesiz alt tabakadır. Çiftçi, işçi, dükkâncı, amele gibi bütün çalışan fertlerin teşkil ettiği bu sınıf, alınım teriyle ekmeğini kazanır, devletin hazinesini doldurur, asker olur, kâr vergisini de öder. Buna mukabil ekseriyetle düşünülmez, ihmal edilir. Fakir olmak, sefaletle mahkûm olmakla birdir. Fakir olduğu için de tahsil yapamaz ve cahil olur. Cahil olunca da ağaların, soyguncuların, hırsızların, müstebitlerin aleti olur. Bütün emelimiz iki noktada toplanıyor. Hakım sınıfı hak vermeye mecbur etmek ve mahkûm sınıfı üretim hakkına muktedir kılmak... Bu sebepten hükümetler önce alt tabakanın seviyesini yükseltmeye çalışmalı ve onları himaye etmelidir. Çünkü alt tabaka devlet denilen binanın temel ve esasıdır..."

Görüldüğü gibi, Hasan Tahsin, yurtseverliğinin yanında Osmanlı Devleti sınırları içinde ezilen halk yığınlarının sorunlarına cesurca eğilen gerçek bir devrimcidir. O; bağımsızlık, yurtseverlik ve devrimcilik konularında tam bir bütündür. İşte bu nedenle Türk Milletinin, esir ve iki büküm yaşamayacağına inşatı için, düşmana Anadolu'da ilk kurşunu atan şerefini alan bu genç yurtsever, aynı zamanda Kemalist Devrim'in temel taşlarından biridir. Onun 15 Mayıs'ta Kordonboyu'na akan kanı boşuna akmadı. Çünkü 9 Eylülde aynı Kordonboyu'ndan Mustafa Kemal Paşa muzaffer Türk Ordusunun arasında geçerken, kendisini çulğunca alkışlayan İzmir halkı, yaşlı gözlerle işgal günü Yunan'ın ilk kurşunu alan savaşçısını hatırlıyordu.

KUVAY-I MİLLİYE KUŞAĞINA ARMAĞAN

Geç de olsa sonunda Türk Milleti, yurtsever Hasan Tahsin'i anıtlattı. İzmir'de Hasan Tahsin'i ölümsüzleştirmek için yapılan anıt; genç Cumhuriyetimizin şahitliğinde Kuvay-ı Milliye nesline bir armağandır. "İlk Kurşun" adı verilen bu anıt, Türkün hiç bir zaman esir edilemeyeceğinin dünyaya ilanıdır.

TEŞEKKÜR

Çok değerli varlığımız, kıymetli eşim, canım annemiz

SABAHATERGUN'U

3 Mayıs 1974 gecesi kaybettik. Hastalığı süresince yakın ilgileri ile gerekli müdahale ve tedavileri yapan değerli Operatör Prof. MUTTALIP ÜNAL'a, sayın Dr. ERGUN ERGUN'a, son günlerde hastayı bir an yalnız bırakmayarak insanlık nümunesi veren

Sayın Dr. AHMET DÜNDAR

Sayın Dr. ATILLA HANIOĞLU

Sayın Dr. İBRAHİM ÇİVİ'ye

hastalığı ve vefatında evimize gelen, çelenk gönderen, telgraf, telefonla acımızı paylaşan değerli akraba ve dostlarımıza sonsuz şükran ve teşekkürlerimizi sunarız.

EŞİ VE ÇOCUKLARI

Milliyet 5505

ARKIN TEMEL BİLGİLER ANSİKLOPEDİSİ

HAVA OLAYLARI ve İKLİM

2. SAYI

ÇIKTI.

İlançılık: 6991

APARTMAN KATI ARANIYOR

Cihangir veya Siraselvilerde, havagazı ve kaloriferli salon, iki büyük oda birinci veya ikinci katta.

Telefon: 45 34 04

Milliyet: 5654

ELEMAN ALINACAKTIR

En az 2 yıllık iş tecrübesine sahip

BAYAN KİMYA MÜHENDİSİ

alınacaktır. İsteklilerin Cumartesi - Pazar hariç 9 - 17 arası şahsen

KARBOSAN ZİMPARA TAŞI SANAYİ A.Ş.

Halkalı yolu 267 Safraköy adresine başvurularını rica olunur.

İlançılık: 6982 - 5651

NATUREL VIŞNE SUYU KONSANTRESİ, KAYISI VE ŞEFTALİ PULP SATILACAKTIR.

TAKRİBEN 40 TON CİVARINDA 40-46 BRİX (Kuru maddeli) NATUREL VIŞNE SUYU KONSANTRESİ İLE KAYISI VE ŞEFTALİ PULPLERİ SATILACAKTIR.

İHTİYAÇ SAHİPLERİNİN YURTAŞ YURT ÜRÜNLERİ SANAYİ ve TİCARET A.Ş. (BİLKON - KEPEZ KONSERVE FABRİKALARI) GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE MÜRACAATLARI

ADRES : TUNA CAD-TUNA HAN KAT : 3 ANKARA TELEFON: 173471 - 187581

